

Didàctica de la música I

Codi: 102039

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OT	4	1
2500798 Educació Primària	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Blanca Pujol Corominas

Correu electrònic: blanca.pujol@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent extern a la UAB

Blanca Pujol Corominas

Prerequisits

Les persones que vulguin matricular-se d'aquesta assignatura han d'acreditat almenys un nivell d'estudis musicals per entrar a Grau Professional. En cas de no haver seguit estudis musicals reglats, es farà una prova de nivell específica.

Objectius

1. Comprendre els principis bàsics que fonamenten l'educació musical a les etapes d'Infantil i Primària
2. Conèixer i practicar els processos d'ensenyament-aprenentatge específics de l'àrea i saber-los seqüenciar en les diferents etapes i cicles.
3. Dissenyar activitats de percepció, interpretació i creació que ingloguin diferents contextos musicals.

Competències

Educació Infantil

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Analitzar els llenguatges audiovisuals i les seves implicacions educatives.

- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Conèixer i utilitzar cançons per promoure l'educació auditiva, rítmica i vocal.
- Demostrar que coneix i comprèn els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la percepció i expressió musicals, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Expressar-se adequadament oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, comunicar-se i compartir en contextos educatius i formatius.
- Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Educació Primària

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Adquirir recursos per a fomentar la participació al llarg de la vida en activitats musicals i plàstiques dins i fora de l'escola.
- Comprendre els principis que contribueixen a la formació cultural, personal i social des de les arts.
- Conèixer el currículum escolar de l'educació artística, en els seus aspectes plàstic, audiovisual i musical.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Fomentar la lectura i el comentari crític de text dels diferents dominis científics i culturals continguts al currículum escolar.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar la pràctica d'escriptura, composició i reconeixement d'anàlisi a través de les tecnologies de la informació i la comunicació.
2. Aprendre a establir relacions entre els diferents llenguatges artístics prenent com a centre la teoria i la praxis de l'activitat musical.
3. Comprendre els processos didàctics i les bases metodològiques que fonamenten l'ensenyament - aprenentatge de la música.
4. Conèixer i dominar a nivell d'expressió, comprensió i creació els elements propis del llenguatge musical.
5. Estar capacitats per a cantar i fer cantar en grup, escoltant i respectant a la resta.
6. Estar capacitats per a treballar en equip.
7. Estar capacitats per reflexionar i adequar les intervencions didàctiques en diferents contextos i situacions educatives.
8. Estar capacitats per cantar i fer cantar en grup, escoltant els altres i respectant els altres.
9. Estar capacitats per treballar en equip.
10. Haver adquirit coneixements i capacitats i habilitats en la dimensió expressiva i perceptiva de la veu, la cançó, el cant coral i la direcció musical.
11. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
12. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i mediambientals.
13. Reconèixer el valor de les activitats musicals relacionades amb el cant, la cançó i la direcció musical en la formació de la persona i el paper fonamental que té a les activitats escolars.
14. Saber entendre, analitzar i comparar textos pertanyents a diferents dominis del pensament, la cultura i les arts amb els seus possibles vinculacions amb el fet musical.
15. Saber explicar les principals conseqüències de la incidència de l'ensenyament de les arts en la formació cultural, personal i social de les persones.
16. Saber, entendre, analitzar i comparar textos que pertanyin a diferents dominis de pensament, la cultura i les arts amb les seves possibles vinculacions amb el fet musical.

17. Ser capaç de dissenyar activitats dels diferents blocs de continguts de la matèria, d'acord amb els principis metodològics bàsics.

Continguts

1. Característiques de l'ensenyament-aprenentatge de la música:

- De la vivència individual a la pràctica col·lectiva.
- Un enfocament socioconstructivista del procés d'ensenyament-aprenentatge.
- Aprenentatge significatiu ("fer música per aprendre música").
- Parlar de música per aprendre.

2. Les competències específiques de l'àrea de música:

- Descobrir propostes artístiques de diferents cultures, èpoques i estils, mitjançant la percepció i la vivència, per desenvolupar la curiositat, el respecte i el gaudi.
- Investigar i analitzar diferents manifestacions culturals i artístiques i els seus contextos emprant diversos canals i mitjans d'accés a la informació, per desenvolupar el pensament propi, la identitat cultural i l'esperit crític.
- Experimentar i crear amb les possibilitats del so, la imatge, el cos i els mitjans digitals i multimodals, mitjançant activitats i experiències que incorporin l'aprenentatge autoregulat per expressar i comunicar coneixements, idees, sentiments i emocions.
- Dissenyar, elaborar i difondre creacions culturals i artístiques col·laboratives, assumint diferents rols, posant en valor el procés, per desenvolupar la creativitat, el sentit de pertinença i arribar a un resultat final

3. Els contextos de pràctica musical (cançó, audició, creació, pràctica instrumental, dansa i moviment) i el llenguatge musical. Estratègies i recursos docents.

4. Metodologia per a l'ensenyament-aprenentatge de la música en una escola inclusiva i des de la perspectiva de gènere

Metodologia

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries

L'assignatura es basa en la participació de l'alumnat i parteix de les activitats a classe (dirigides) com a motor per generar la resta d'activitats (supervisades i autònomes).

DIRIGIDES

Exposicions per part del professorat dels continguts dels quatre grans blocs del programa. Es partirà d'exposicions d'activitats pràctiques i es conduirà el procés reflexiu que permeti la descoberta i la comprensió de les bases i els principis fonamentals de l'educació musical.

Plantejament i presentació dels exercicis i activitats que es realitzaran de forma autònoma.

Realització d'activitats musicals col·lectives i en petit grup. Inclou l'anàlisi de documents, resolució de problemes i estudi de casos, entre altres estratègies.

SUPERVISADES

Tutories i altres activitats que requereixen la supervisió del professor.

AUTÒNOMES

Cercar materials i elaborar propostes didàctiques.

Realització de treballs reflexius a partir de lectures específiques de didàctica de la música.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencials amb tot el grup	45	1,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 17
Tipus: Supervisades			
Activitats tutoritzades	30	1,2	3, 4, 7, 10, 17
Tipus: Autònomes			
Activitats autònomes	75	3	1, 3, 4, 6, 7, 9, 13, 14, 15, 16, 17

Avaluació

És necessària l'assistència a classe ja que és una assignatura de caràcter pràctic. L'assistència possibilita l'observació i l'anàlisi del modelatge docent i del procés didàctic que es consideren cabdals per poder realitzar amb èxit l'assignatura.

Es valorarà específicament que l'estudiant sigui un bon model musical (cantant, tocant instruments, ballant, dirigint, escoltant música), amb una bona expressivitat i musicalitat, i transmetent el gust i la cura pel resultat musical.

El perfil didàctico-musical s'ha de recolzar en unes característiques en realitzar activitats d'aula que resulten bàsiques per a exercir de mestre:

- Responsabilitat en la planificació i preparació prèvia del que es necessita
- Capacitat comunicativa, basat en un domini del llenguatge verbal, però també del no verbal (postura corporal, expressió facial, etc.) i dels suports, si és el cas
- Capacitat de gestionar el grup, estant atent a la diversitat existent i conduint les activitats amb assertivitat i empatia
- Atenció al que succeeix durant les activitats i flexibilitat per adaptar-s'hi, tot controlant el temps de què es disposa.
- Reflexió i mirada crítica envers la pràctica educativa duta a terme.

Per fer mitjana i poder superar l'assignatura s'haurà d'haver aprovat cada un dels apartats.

En els debats es valorarà el grau de participació i el nivell de reflexió de les aportacions.

L'actitud i participació activa durant el procés d'ensenyament i aprenentatge són fonamentals.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

Pels aspectes genèrics, l'avaluació es regirà d'acord amb els documents que consten a:

<https://www.uab.cat/web/estudiar/guia-del-pdi-1345732500524.html>

Dates de lliuraments i reavaluació de les principals tasques:

1. Anàlisi individuals de situacions musicals. Dos lliuraments: darrera setmana d'octubre i segona de novembre. Reavaluació continuada i única: 8 de febrer.
2. Treballs sobre lectures. Individuals i en grup. Lliurament: segona setmana d'octubre. Reavaluació continuada i única: 8 de febrer.
3. Disseny d'una proposta didàctica. Individual. Lliurament: segona setmana de desembre. Reavaluació continuada i única: 8 de febrer.
4. Presentació oral de la proposta didàctica. Individual. Data: 21 de desembre. Revaluació: no és possible.
5. Avaluació única: 21 de desembre. Caldrà lliurar tots els treballs especificats en els apartats 1, 2, 3 i 4. S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada. La revisió de la qualificació final segueix el mateix procediment que per a l'avaluació continuada. A continuació s'indica el pes de les activitats d'avaluació única:
 - Anàlisi de situacions musicals: 30 %
 - Proposta didàctica: treball escrit i presentació: 60%
 - Treballs lectures: 10%

Només es podran reavaluar aquelles tasques que s'hagin suspès i només poden aspirar a quedar aprovades amb un 5 (si el professor/a no s'especifica el contrari).

La copia o plagi en qualsevol tipus d'activitat d'avaluació constitueixen un acte acadèmic greu, i es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0).

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi de situacions musicals (tasca individual)	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 17
Proposta didàctica - elaboració i presentació (tasca individual)	40%	0	0	3, 4, 7, 10, 17
Tasques breus (debats, reflexions, propostes d'activitats, etc.)	30%	0	0	2, 3, 11, 12, 13, 14, 15, 17
Treballs sobre lectures	10%	0	0	2, 3, 6, 9, 13, 14, 15, 16

Bibliografia

- Aróstegui, J.L. (ed.) (2014). *La música en Educación Primaria. Manual de formación del profesorado*. Madrid: Dairea.
- Blacking, J. (1994). *Fins a quin punt l'home és music?*. Vic: Eumo. (Versió original en anglès, 1976).

- Bonal, E.; Hernández, M., & Querol, E. (2006). Cómo enseñamos el lenguaje musical en la escuela de música municipal de Can Ponsic de Barcelona. *Quodlibet: Revista de especialización musical*, 35, 82-99.
- Bordons, G.; & Casals, A. (2012). Poesia, música i escola: un triangle sonor. *Temps d'Educació*, 42, 11-30.
- Carrillo, C.; & Vilar, M. (2014). El perfil profesional del profesorado de música: una propuesta de las competencias deseables en Ed. Primaria y Ed. Secundaria. *Revista Electrónica de LEEME*, 33, 1-26. Disponible a: <http://musica.rediris.es/leeme/revista/carrillo&vilar14.pdf>
- Cremades, R. (coord) (2017). *Didáctica de la educación musical en primaria*. Ediciones Paraninfo.
- Deliège, I.; & Sloboda, J. (1995). *Naissance et développement du sens musical*. Paris:PUF. (Versió en anglès: *Musical Beginnings. Origins and Development of Musical Competence*. Oxford: Oxford University Press, 1996).
- Delalande, F. (1991). Introducción a la creación musical infantil. *Música y Educación*, 8, 315-328.
- Díaz, M.; & Frega, A. L. (1998). *La creatividad como transversalidad al proceso de educación musical*. Vitoria-Gasteiz: Amarú.
- Gluschankof, C.; & Pérez-Moreno, J. (eds.) (2017). *La música en la educación infantil: investigación y práctica*. Madrid: Dairea.
- González-Martín, C. (2014). Metodología d'ensenyament-aprenentatge de les cançons i repertori. A Calderón, D. (Ed.) *Expressió Musical a Primària*. Barcelona: Publicacions de la UB.
- Hemsy de Gainza, V. (1995). Didáctica de la música contemporánea en el aula. *Música y Educación*, 24, 17-24.
- Hennessy, S. (1995). *Music 7-11. Developing primary teaching skills*. Londres: Routledge.
- Lluveras, N.; Valls, A.; & Vilar, M. (1994). *La cançó a l'etapa primària*. Bellaterra: ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- Maideu, J. (1997). *Música, societat i educació*. Berga: Amalgama.
- Malagarriga, T.; & Valls, A. (2003). *La audición musical en la Educación Infantil: propuestas didácticas*. Barcelona: CEAC.
- Malagarriga, T.; & Martínez, M. (2010). *Tot ho podem expressar amb música*. Barcelona: Dinsic.
- Martí, J. (2000). *Más allá del arte: la música como generadora de realidades sociales*. Sant Cugat del Vallès: Deriva.
- Ocaña, A. (2001). *Recursos didáctico-musicales para trabajar en Primaria*. Granada: Grupo Editorial Universitario.
- Martí, J.M. (2016). *Aprendizaje musical para niños. Metodologías y sistemas pedagógicos de la didáctica musical*. Barcelona: Redbook Ediciones.
- Miralpeix, A. (2012). iMúsica: educación musical con el iPad y el iPhone. *Eufonía*, 56, 27-35.
- Pujol, M.A.; & Serra, J. (1998). *La dansa catalana en l'ensenyament primari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Dept. de Cultura.
- Small, C. (1989). *Música. Sociedad. Educación*. Madrid: Alianza Editorial. (Versió original en anglès, 1980)
- Swanwick, K. (2000). *Música, pensamiento y educación (2a ed.)*. Madrid: Morata. (Versió original en anglès, 1988).
- Tafuri, J. (2006). *¿Se nace musical? Como promover las aptitudes musicales de los niños*. Barcelona: Graó.
- TORNS, X.; MALAGARRIGA, T.; GÓMEZ, I. (2009). Dos enfoques en enseñanza del lenguaje musical. *Música y Educación*, 77, 50-63.
- Valls, A.; Calmell, C. (2010). *La música contemporània catalana a l'escola*. Barcelona: DINSIC.
- Vilar, M. (2004). Acerca de la educación musical. *Revista Electrónica de LEEME*, 13. Disponible a: <http://musica.rediris.es/leeme/revista/vilarm.pdf>
- Wagner, C. (1966). *Aprenguem a fer cantar*. Barcelona: Hogar del libro.
- Young, S. (2009). *Music 3-5*. Oxon: Routledge.
- El sac de danses (1997). *El galop. Danses catalanes i jocs dansats*. (1997). Alta fulla.

Programari

Softwares musicals:

- Spotify
- MuseScore
- Audacity